

СПРАВА «ТРОФИМЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF TROFYMENKO v. UKRAINE)

(заява № 18444/18)

Стислий виклад рішення від 04 травня 2023 року

У 2016 році Національне антикорупційного бюро України (далі – НАБУ) порушило кримінальне провадження за фактом стверджуваної розтрати державних коштів в особливо великих розмірах, пов'язаної із завищенням Міністерством оборони України закупівельних цін на паливо, яке постачало підприємство «Т.», інвестором якого був заявник. 16 жовтня 2017 року детектив НАБУ затримав заявника на підставі пункту 3 статті 208 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) та вручив йому повідомлення про підозру. Того ж дня детектив НАБУ подав до Солом'янського районного суду міста Києва (далі – районний суд) клопотання про обрання заявнику запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Районний суд залишив це клопотання без задоволення та звільнив заявника під особисте зобов'язання не відлучатися з місця проживання і виконувати низку інших обов'язків. Апеляційний суд залишив без змін ухвалу районного суду, а на аргументи заявника про незаконність його затримання без попередньої ухвали суду зазначив, що КПК України передбачав «оскарження в окремому порядку» таких стверджуваних порушень. 17 жовтня 2017 року заявник подав клопотання habeas corpus до Шевченківського районного суду міста Києва, в якому він просив визнати тримання його під вартою без ухвали суду незаконним. Того ж дня судом було відмовлено у задоволенні клопотання. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за пунктом 1 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на незаконність його затримання без попередньої ухвали суду; за пунктом 4 статті 5 Конвенції на неналежний розгляд його скарг на незаконне затримання та за пунктом 5 статті 5 Конвенції на відсутність у нього забезпечуваного правовою санкцією права на відшкодування у зв'язку із зазначеними скаргами. Європейський суд встановив відсутність порушення пункту 1 статті 5 Конвенції, зазначивши, що органи державної влади навели декілька конкретних обставин, які виправдовували існування ризику переховування заявника, а інші ознаки недотримання вимог цього положення відсутні. Розглянувши інші скарги заявника, Європейський суд, посилаючись на висновки у справах «Вадим Мельник проти України» та «Корбан проти України», констатував порушення пунктів 4 та 5 статті 5 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. Оголошує заяву прийнятною;
2. Постановляє, що не було порушено пункт 1 статті 5 Конвенції;
3. Постановляє, що було порушено пункт 4 статті 5 Конвенції;

4. Постановляє, що було порушено пункт 5 статті 5 Конвенції;

5. Постановляє, що: (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу: (i) 650 (шістсот п'ятдесят) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; (ii) 700 (сімсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявнику, в якості компенсації судових та інших витрат, які мають бути сплачені безпосередньо на банківський рахунок його представника, пана Кульчицького; (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

6. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».